

Wat weet het publiek over knaagdierbeheersing?

Gezien het aantal gevallen van knaagdieroverlast in woningen in Nederland lijkt het alsof particulieren weinig kennis hebben van knaagdieren en hoe men deze kan weren. Vanaf 1 januari 2023 is het toepassen van rodenticiden door particulieren niet meer toegestaan en dient men volgens het principe van Integrated Pest Management (IPM) te werk te gaan. Is het kennisniveau van het publiek toereikend voor IPM? Plaagdierbeheersers zijn meestal de eerste bron van advies voor het publiek en moeten een inschatting maken van hun kennisniveau. Hoe de twee partijen communiceren kan de uitkomst van een bestrijdingsactie beïnvloeden.

Tekst en foto: Sara Burt, Universiteit Utrecht & Stefan Lipman, Erasmus Universiteit Rotterdam

Inleiding

Er is weinig wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar het kennisniveau van particulieren of hun standpunten ten opzichte van duurzame methoden van knaagdierbeheersing. In een recente studie keken we daarom naar het kennisniveau en de meningen van particulieren en vergeleken deze met de verwachtingen hierover van mensen die werkzaam zijn in de plaagdiersector.

Enquête voor publiek en voor plaagdierbeheersers

De enquête werd via sociale media, de website van de GGD regio Utrecht en via brancheorganisaties NVPB en PLA..N. onder de aandacht gebracht van zowel het publiek als bestrijdingstechnici.

De vragenlijst bevatte in totaal veertien stellingen. De eerste negen stellingen gingen over kennis van knaagdieren en preventie van overlast. Deelnemers werd gevraagd om aan te geven of ze dachten dat de stellingen klopten (ja of nee) en hoe zeker ze daarvan waren op een schaal van 1 (heel onzeker) tot 7 (helemaal zeker).

Mensen uit de plaagdiersector werd gevraagd om aan te geven of ze verwachtten dat particulieren de vragen met ja of nee zouden beantwoorden en hoe zeker ze daarvan waren (ook op een zevenpuntsschaal). De andere vijf stellingen bevatten meningen over knaagdierbeheersing uitgevoerd door professionele bedrijven en gemeenten. De wijze van beantwoording was hetzelfde als hierboven beschreven.

Kennis en meningen over knaagdieren bij particulieren

314 particulieren en 86 mensen die werkzaam zijn in de plaagdiersector namen deel aan de enquête. De meeste particulieren gaven het juiste antwoord op de kennisvragen, namelijk in 70-99% van de gevallen (zie tabel 1). Deelnemers waren het meest zeker over de stellingen dat knaagdieren voedsel, water en dekking nodig hebben om te kunnen overleven, en dat voedsel in afgesloten containers moeten worden bewaard. De stelling waar ze het minst zeker van waren was dat toegelaten rodenticiden kunnen worden herkend aan een registratienummer op het etiket.

De mening die het vaakst werd gedeeld was "Als ik knaagdieroverlast zou krijgen, zou ik de gemeente contacteren". Een grote meerderheid van de deelnemers was het eens met de stelling dat als het nodig zou zijn om knaagdieren te doden, dat humane methoden zouden moeten worden gebruikt en dat klemmen de voorkeur verdienen boven gif. Bijna twee derde van de respondenten stelde dat ze een knaagdierbeheersbedrijf zouden inschakelen als ze overlast zouden krijgen. De stelling met het laagste niveau van zekerheid (iets meer dan de helft) was "Als ik knaagdieroverlast heb, weet ik waar ik advies kan krijgen".

Verwachte versus werkelijke kennis en meningen over knaagdieren

De respons van het publiek werd in slechts twee van de veertien stellingen nauwkeurig voorspeld door mensen werkzaam in de plaagdiersector. Deze stellingen gingen over of het publiek wist waar ze advies konden krijgen en of mensen een bedrijf zouden inschakelen bij knaagdieroverlast.

In het algemeen was het publiek zekerder van hun antwoorden dan de plaagdiersector voorspelde. Verschillen waren vooral groot voor stellingen over methoden voor het voorkomen van overlast (afsluiten van ingangen, gaatjes afdichten, voedsel veilig opslaan, afval opruimen). Het publiek was ook significant meer zeker dat bestrijdingsmethodes humaan moeten

zijn. Bestrijdingstechnici hadden ingeschat dat weinig particulieren zouden weten hoe ze een toegelaten rodenticide kunnen herkennen. In werkelijkheid had de meerderheid van het publiek het antwoord goed, maar de mate van zekerheid was zeer laag.

Conclusie

Hoewel een grote meerderheid van de particulieren het eens was met stellingen over IPM, is het bekend dat veel huishoudens last hebben van knaagdieroverlast. Dit niveau van kennis is hoger dan verwacht werd door de plaagdierbeheersers. Er is misschien meer potentie voor het stimuleren van preventief (IPM) gedrag bij hun cliënten dan plaagdierbeheersers verwachten. Overheden zouden kunnen voortbouwen op deze passieve kennis door het publiek aan te moedigen om de kennis in de praktijk te brengen, bijvoorbeeld door publiciteitscampagnes. Dit kan worden ondersteund door duidelijk te maken waar advies en hulp te vinden is. ●

Burt, S.A. & S.A. Lipman, 2021. What Do They Know? Comparing Public Knowledge and Opinions about Rodent Management to the Expectations of Pest Controllers. *Animals* 11, 3429.

	Aantal particulieren mee eens (%)	Verwachting van plaagdiersector (%)
Kennis		
Ratten en muizen behoren tot de natuurlijke Nederlandse fauna.	95%	77%*
Knaagdieren hebben voedsel, water en een schuilplaats nodig om te overleven.	99%	80%*
Je kunt voorkomen dat knaagdieren het gebouw binnenkomen door spleten en gaten in de muur dicht te maken.	70%	41%*
Begroeiing van planten tegen de gevel maakt het makkelijker voor knaagdieren om gebouwen binnen te klimmen.	80%	16%*
Knaagdieren uit het gebouw weren door middel van bouwkundige maatregelen verdient de voorkeur boven het gebruik van klemmen of gif.	93%	14%*
Levensmiddelen horen te worden bewaard in containers met goed sluitende deksels.	94%	44%*
Een knaagdierplaag kan worden voorkomen door ervoor te zorgen dat er geen voedsel en/of afval rondslingert in de omgeving.	88%	58%*
Bij ernstige gevallen van knaagdieroverlast kan het nodig zijn dieren te doden met behulp van klemmen of gif.	82%	93%*
Te zien is of een muizen- of rattengif toegelaten is in Nederland doordat er een N of NL-nummer op het etiket staat.	70%	13%*
Meningen		
Als zij overlast zouden krijgen van knaagdieren, ze de gemeente kunnen contacteren.	85%	41%*
Als het nodig is om knaagdieren te doden omdat ze overlast veroorzaken, dit op een humane wijze zou moeten gebeuren.	80%	19%*
Het gebruik van klemmen heeft de voorkeur boven gif omdat er bij klemmen geen kans is op het verspreiden van gif in de omgeving.	62%	49%*
Als zij overlast zouden krijgen van knaagdieren, ze weten waar ze advies kunnen krijgen.	53%	55%
Als zij overlast zouden krijgen van knaagdieren, ze een specialistisch bedrijf zouden inschakelen.	61%	57%

Tabel 1. Responsen van particulieren op stellingen over knaagdieren en hun beheersing (ja of nee), en de verwachtingen van deelnemers werkzaam in de plaagdiersector (afgerond op een heel getal). De mate van zekerheid is niet in de tabel weergegeven. Verwachtingen van de plaagdiersector gemarkeerd met een * verschillen significant van de antwoorden van particulieren.